

ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Η καταναλωτική συνήθεια στα αλκοολούχα ποτά

Ενδιαφέρονται στοιχεία για τις καταναλωτικές συνήθειες των Ελλήνων και την προσέγγισή τους στην αγορά των αλκοολούχων ποτών αποτυπώνει σχετικά έρευνα που εκπόνησε το Εργαστήριο Ανάλυσης Αγορών και Καταναλωτικής Συμπεριφοράς του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (με διευθυντή τον καθηγητή μάρκετινγκ, Γεώργιο Ι. Σιώμκο).

Μεταξύ άλλων, αίσθηση προκαλεί η πρόθεση των καταναλωτών να στραφούν ακόμη και σε αμφίβοτης ποιότητας ποτά με ενδεχόμενο κίνδυνο της υγείας τους, εάν η τιμή του προϊόντος αυξηθεί λόγω υψηλής φορολόγησης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι καταναλωτές δε διαχωρίζουν τα αλκοολούχα ποτά σε ποτά «πολυτελείας» και μη. Ποτά όπως το ουίσκι, η βότκα, το τζιν, το ρούμι και το κονιάκ, τα οποία μπορεί να θεωρούνται «πολυτελή», δεν αντιμετωπίζονται από τους καταναλωτές διαφορετικά σε σχέση με τη φορολόγηση που θα πρέπει να επιβληθεί.

Πιο συγκεκριμένα, το 81% του δείγματος δήλωσε ότι στο ουίσκι, στη βότκα, το τζιν, το ρούμι και το κονιάκ δεν θα πρέπει να επιβληθεί υψηλότερη φορολογία (σε σχέση με την μπίρα και το κρασί) που οδηγεί σε υψηλότερη τιμή για τον καταναλωτή. Μονάχα το 7,3% συμφωνεί με το διαχωρισμό των προαναφερθέντων ποτών ως προς τον τρόπο φορολόγησής τους.

Στην περίπτωση που αυξηθεί η τιμή των αλκοολούχων ποτών (ουίσκι, η βότκα, το τζιν, το ρούμι και το κονιάκ) κατά 10%, οι καταναλωτές δηλώνουν ότι θα στραφούν στα φθηνότερα ποτά (π.χ. κρασί και μπίρα). Ένα πολύ μικρό ποσοστό (5%) δεν θα επηρεαστεί από μια αύξηση της τιμής κατά 10%, ενώ το 65,4% είναι αποφασισμένο να αρχίσει την κατανάλωση φθηνότερων ποτών. Μάλιστα, το 49,7% δηλώνει ότι στην περίπτωση περαιτέρω αύξησης της τιμής των αλκοολούχων ποτών (λόγω επιπλέον αύξησης ειδικού φόρου κατανάλωσης), δε θα δίσταζε να αναζητήσει φθηνότερα αλκοολούχα ποτά έστω και αν δεν είναι απόλυτα σίγουρο για την πρόθεσή του ή τη γνησιότητά τους. Επιπλέον, το 78% των ερωτώμενων πιστεύει ότι αν αυξηθεί η φορολογία των αλκοολούχων ποτών, αυτό θα οδηγήσει κάποιους στο να προμηθεύουν τους καταναλωτές με προϊόντα αμφιβόλου ποιότητας ή και νοθευμένα.

Καθοριστικός

ο ρόλος των τιμών

Η τιμή φαίνεται να παίζει καθοριστικό ρόλο για την επιλογή ενός αλκοολούχου ποτού. Το 79% δηλώνει ότι η τιμή είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας στην επιλογή ενός αλκοολούχου ποτού. Το 15,3% των καταναλωτών θεωρεί την τιμή σημαντικότερη ακόμη και από την ποιότητα του ποτού. Αν και πάνω από το 60% του δείγματος δεν διαφωνεί με την επιβολή ειδικού φόρου κατανάλωσης στα αλκοολούχα ποτά, εντούτοις προτείνει ότι οι έμμεσοι φόροι πρέπει να

αντιπροσωπεύουν ένα μικρό μόνο ποσοστό της τελικής τιμής του ποτού (κατά μέσο όρο). Το προτεινόμενο ποσοστό δε διαφέρει σημαντικά ανάμεσα στις πέντε κατηγορίες αλκοολούχων ποτών. Αναλυτικά, το 81,7% κρίνει το σημερινό ποσοστό έμμεσης φορολόγησης των αλκοολούχων ποτών (δηλ. 40% περίπου) ως «πολύ υψηλό», ενώ το 13% πιστεύει ότι το ποσοστό αυτό είναι απλώς «υψηλό». Μόνο το 5% των καταναλωτών δηλώνει ότι ο έμμεσος φόρος που επιβλήθηκε σήμερα είναι όσος θα έπρεπε να είναι.

Καταναλωτές ανά ηλικία

Στην κατηγορία «νεαροί πότες» (18-24 ετών), οι 7 στους 10 πίνουν αλκοολούχα ποτά όπως ουίσκι και βότκα, ένα μικρό ποσοστό προτιμά ποτά όπως το ούζο και το τσίπουρο, ενώ περιορισμένη είναι και η προτίμηση για κατανάλωση κρασιού και μπίρας. Οι νεαροί πότες συνδέουν το αλκοόλ με την παρέα και τη νυχτερινή διασκέδαση και δεν τους άρεσει να πίνουν μόνοι τους. Το αλκοόλ σημαίνει για αυτούς μουσική, πάρτι, γιορτή και διακοπές, ενώ πίνουν για να νιώσουν την ένταση, το ρυθμό και την περιπέτεια. Πιστεύουν (99%) ότι το ποσοστό φορολόγησης του περίπου 40% που ισχύει σήμερα είναι πολύ υψηλό. Δε διαχωρίζουν τα ποτά σε «πολυτελή» ή μη και θεωρούν ότι όλα πρέπει να αντιμετωπίζονται το ίδιο ως προς τον τρόπο φορολόγησής τους. Το 58,8% των νέων πιστεύει ότι τα ποτά (ουίσκι, βότκα, τζιν, ρούμι, κονιάκ) θα πρέπει να απαλλάσσονται εντελώς από έμμεσους φόρους και ότι το ίδιο ακριβώς θα πρέπει να ισχύει και για την μπίρα. Για τους νέους, η τιμή είναι πολύ σημαντική. Εύκολα θα θυσιάζαν την ποιότητα, π.χ. ενός ουίσκι, αρκεί να το πλήρωναν λιγότερο. Το 70% δηλώνει ότι θα κατανάλωνε ένα ποτό ακόμα και αν γνώριζε ότι μπορεί να είναι και νοθευμένο.

Στους «νέους ενήλικους καταναλωτές» (25-34 ετών) οι 6 στους 10 καταναλώνουν ποτά όπως ουίσκι, βότκα, τζιν, ρούμι και κονιάκ και σε μικρότερο ποσοστό κρασί. Πίνουν με παρέα και έχουν συνδυάσει το ποτό με τη διασκέδαση και την έξοδο με φίλους. Στην ηλικία αυτή το ποτό

έχει αρχίσει να συνδυάζεται και με κοινωνικές εκδηλώσεις αλλά και με ένα πιο ιδιαίτερο γεύμα. Το 10% των καταναλωτών που ανήκει σ' αυτή την ηλικιακή ομάδα πίνει αλκοόλ για να ηρεμήσει και να χαλαρώσει. Το ποτό δε συνοδεύει καθημερινά γεύματα αλλά είναι συνυφασμένο με διακοπές και βραδινές εξόδους. Το 68% πιστεύει ότι πρέπει να επιβληθούν έμμεσοι φόροι σε ποτά όπως το ουίσκι. Το 67% πιστεύει ότι η μπίρα και το κρασί θα πρέπει να επιβαρύνονται επίσης με έμμεσους φόρους. Το μέσο ποσοστό φορολόγησης που προτείνει η συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα είναι 7,6% για ποτά όπως το ουίσκι, 6,6% για την μπίρα και 6,2% για το κρασί. Το 87% νομίζει ότι το ποσοστό φορολόγησης (40%) είναι πολύ υψηλό, ενώ θεωρούν την τιμή πολύ σημαντικό παράγοντα για την επιλογή του ποτού που θα καταναλώσουν. Οι καταναλωτές ηλικίας 25-34 συμφωνούν ομόφωνα (100%) ότι σε μια πρόσθετη αύξηση της τιμής των αλκοολούχων ποτών κατά 10% θα προτιμήσουν να πίνουν φθηνότερα ποτά.

Στους «ενήλικους μέσης κατανάλωσης» (35-44 ετών), οι 7 στους 10 καταναλώνουν ποτά όπως βότκα κ.λπ. και καταναλώνουν μεγαλύτερες ποσότητες κρασιού, μπίρας και αλκοολούχων αναψυκτικών συγκριτικά με τις άλλες τρεις ομάδες καταναλωτών. Απολαμβάνουν το ποτό με παρέα αλλά και σε μοναχικές καταστάσεις (π.χ. ακούγοντας μουσική ή βλέποντας τηλεόραση). Το 22% πίνει για να χαλαρώσει, ενώ το 96% συνδυάζει το ποτό με ποικίλες κοινωνικές εκδηλώσεις. Το 91% θεωρεί ότι η υπάρχουσα φορολόγηση είναι «υψηλή» ή «πολύ υψηλή». Το 77% συμφωνεί ότι θα αναζητούσε φθηνότερα ποτά εάν αυξανόταν και άλλο ο ειδικός φόρος κατανάλωσης. Το 80% διαφωνεί με την άποψη ότι τα λεγόμενα «πολυτελή» ποτά θα πρέπει να αντιμετωπίζονται διαφορετικά ως προς τη φορολόγησή τους. Σε ποσοστό 72% θεωρούν ότι δεν θα έπρεπε να υπάρχουν έμμεσοι φόροι για ποτά όπως το ουίσκι και η βότκα, ενώ το ποσοστό αυτό μένει αμετάβλητο για την μπίρα και το κρασί. Ο μέσος καταναλωτής της κατηγορίας πιστεύει ότι ο έμμεσος φόρος θα πρέπει να αποτελεί το 7,8% της τιμής των αλκοολούχων ποτών, το 7,6% της τιμής της μπίρας και το 7,2% της τιμής του κρασιού.

Τελευταία κατηγορία οι «ώριμοι καταναλωτές» (45-65 ετών) που προτιμούν να πίνουν κρασί, ενώ 3 στους 10 πίνουν ποτά όπως βότκα, τζιν, ρούμι και κονιάκ και ένα μικρό ποσοστό μπίρα. Σε ποσοστό 20% προτιμούν να πίνουν μόνοι τους. Τα ποτά για τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα είναι συνδυασμένα με την ηρεμία, τη χαλάρωση και τις κοινωνικές εκδηλώσεις. Το 80% θεωρεί «πολύ υψηλή» την υπάρχουσα φορολόγηση των ποτών, ενώ το σύνολο των μελών της κατηγορίας δε θεωρεί ότι ποτά όπως το ουίσκι και η βότκα θα πρέπει να επιβαρυνθούν με υψηλότερη φορολόγηση. Η έρευνα διεξήχθη το Νοέμβριο 2005, σε δείγμα 500 ατόμων.